

આચાર્ય શ્રી વિજય સુરેન્દ્રસૂરીશ્વરજી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન શાળા

પ્રશ્નપત્રનું નામ: તૃતીય કર્મગ્રંથ બંધસ્વામિત્વનામા

પ્રશ્નપત્ર કોડ: 004

તૈયાર કરનારનું નામ: આચાર્ય ભગવંત શ્રી જગચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

પ્રાપ્તિસ્થાન : આચાર્ય શ્રી વિજય સુરેન્દ્રસૂરીશ્વરજી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન શાળા, ૧૨, શ્રેયાંસનાથ સોસાયટી,
ધરણીધર દેરાસરની પાછળ, વાસણા, અમદાવાદ-7.

પ્ર.1 જોડકા જોડો. (કોઈ પણ 180 ના 60 માર્ક)

આ જોડકામાં અમુક જોડકાના જવાબ એક સરખા છે તેથી તેના જવાબમાં એકસરખા નંબર લખવા.

1)

1. બંધવિહાણવિમુક્કં વંદિય સિરિવદ્ધમાણજિણચંદ !	A. મંગલાચરણ
2. ગઙ્યાઙ્સુ બંધસામિતં	B. વિષય
3. ત્રીજા કર્મગ્રંથનું નામ	C. સંબંધ
4. ત્રીજા કર્મગ્રંથના કર્તા	D. પ્રયોજન
5. મૂલ માર્ગણા	E. 64
6. માર્ગણાના ઉત્તર ભેદો	F. 12
	G. 14
	H. 62
	I. જગચંદ્રસૂરીજીના શિષ્ય દેવેન્દ્રસૂરીજી
	J. જગચંદ્રસૂરીજી
	K. ઉદય સ્વામિત્વ
	L. બંધ સ્વામિત્વ

2) માર્ગણાનું નામ - કેટલા ગુણઠાણા હોય ?

1. સામાન્યથી નરક ગતિ	A. 1 લુ જ
2. 1 થી 3 નરકમાં	B. 2 જુ જ

3. 4 થી 6 નરકમાં	C. 3 જુ જ
4. 7 મી નરકમાં	D. 4 થુ જ
5. સામાન્યથી તિર્યચગતિ	E. 5 મુ જ
6. પર્યાપ્ત તિર્યચ પંચેન્દ્રિય	F. 6 કુ જ
7. અપર્યાપ્ત તિર્યચ પંચેન્દ્રિય	G. 7 મુ જ
8. સામાન્યથી દેવગતિ	H. 10 મુ જ
9. ભવનપતિ	I. 11 મુ જ
10. વ્યંતર	J. 12 મુ જ
11. જ્યોતિષ	K. 13 મુ જ
12. 1 થી 2 દેવલોક	L. 14 મુ જ
13. 3 થી 8 દેવલોક	M. 1 થી 2
14. 9 થી 12 દેવલોક	N. 1 થી 3
15. 9 ગૈવેયક	O. 1 થી 4
16. 5 અનુત્તર	P. 1 થી 5
17. મનુષ્ય ગતિ	Q. 1 થી 6
18. એકેન્દ્રિય જાતિ	R. 1 થી 7
19. બેઈન્દ્રિય જાતિ	S. 1 થી 8
20. તેઈન્દ્રિય જાતિ	T. 1 થી 9
21. ચઉરિન્દ્રિય જાતિ	U. 1 થી 10
22. પંચેન્દ્રિય જાતિ	V. 1 થી 11
23. પૃથ્વીકાય	W. 1 થી 12
24. અપકાય	X. 1 થી 13
25. તેઉકાય	Y. 1 થી 14
26. વાઉકાય	Z. 1,2,4 અને 13
27. વનસ્પતિકાય	A1. 1,2,4,13 અને 14
28. ત્રસકાય	B1. 1,2 અને 4
29. સામાન્યથી મનોયોગ અને વચન યોગ	C1. 4 થી 11
30. સત્ય અને અસત્ય- અમૃષા મનોયોગ અને વચન યોગ	D1. 4 થી 12

31. અસત્ય અને સત્યાસત્ય મનોયોગ અને વચનયોગ	E1. 4 થી 13
32. ઔદરિક કાય યોગ	F1. 4 થી 14
33. ઔદરિક મિશ્ર કાય યોગ	G1. 6 થી 7
34. વૈક્રિય કાય યોગ	H1. 6 થી 8
35. વૈક્રિય મિશ્ર કાય યોગ	I1. 6 થી 9
36. આહારક કાય યોગ	J1. 6 થી 10
37. આહારક મિશ્ર કાય યોગ	K1. 6 થી 11
38. કાર્મણ કાય યોગ	L1. 6 થી 12
39. સ્ત્રી વેદ	M1. 9 થી 14
40. પુરુષ વેદ	N1. 10 થી 14
41. નપુંસક વેદ	O1. 11 થી 14
42. અવેદ માર્ગણા	P1. 12 થી 14
43. અનંતાનુબંધી કષાય	Q1. 13 થી 14
44. અપ્રત્યાખ્યાનીય કષાય	R1. 4 થી 6
45. પ્રત્યાખ્યાનીય કષાય	S1. 4 થી 7
46. સંજવલન ક્રોધ,માન,માયા	T1. 14 માંથી એક પણ ગુણઠાણુ ન હોય
47. સંજવલન લોભ	

3) માર્ગણાનું નામ - ઓઘબંધ કેટલો ?

48. અકષાય માર્ગણા	A. 120
49. મતિજ્ઞાન	B. 118
50. શ્રુતજ્ઞાન	C. 117
51. અવધિ જ્ઞાન	D. 116
52. મન: પર્યવજ્ઞાન	E. 114
53. કેવલ જ્ઞાન	F. 112
54. મતિ અજ્ઞાન	G. 111
55. શ્રુત અજ્ઞાન	H. 109
56. વિભંગ જ્ઞાન	I. 108

57. સામાયિક ચારિત્ર	J. 105
58. છેદોપસ્થાપનીય ચારિત્ર	K. 104
59. પરિહાર વિશુદ્ધિ ચારિત્ર	L. 103
60. સૂક્ષ્મસંપરાય ચારિત્ર	M. 101
61. યથાખ્યાત ચારિત્ર	N. 100
62. દેશવિરતિ	O. 99
63. અવિરતિ	P. 97
64. ચક્ષુદર્શન	Q. 79
65. અચક્ષુદર્શન	R. 77
66. અવધિદર્શન	S. 74
67. કેવલદર્શન	T. 72
68. કૃષ્ણ લેશ્યા	U. 67
69. નીલ લેશ્યા	V. 65
70. કાપોત લેશ્યા	W. 63
71. તેજો લેશ્યા	X. 17
72. પદ્મ લેશ્યા	Y. 1
73. શુક્લ લેશ્યા	Z. 102
74. ભવ્ય	
75. અભવ્ય	
76. ઔપશમિક	
77. સાસ્વાદન	
78. ક્ષાયોપશમિક	
79. ક્ષાયિક	
80. મિશ્ર સમ્યક્ત્વ	
81. મિથ્યાત્વ	
82. સંજ્ઞી	
83. અસંજ્ઞી	
84. આહારી	
85. અણાહારી	

4) કયા ગુણઠાણે - મનુષ્ય ગતિમાં કેટલી કર્મ પ્રકૃતિ બંધાય ?

1. ઓઘે	A. 122
2. મિથ્યાત્વે (1લુ)	B. 120
3. સાસ્વાદને (2જુ)	C. 117
4. મિશ્રે (3જુ)	D. 111
5. અવિરતે (4થુ)	E. 101
6. 5 માં દેશવિરતે	F. 77
7. 6 ઠા પ્રમત્તસંયતે	G. 74
8. 7 માં અપ્રમત્તસંયતે	H. 71
9. અપૂર્વકરણના 1લા ભાગે	I. 69
10. અપૂર્વકરણના 2જા ભાગે	J. 67
11. અપૂર્વકરણના 3જા ભાગે	K. 63
12. અપૂર્વકરણના 4થા ભાગે	L. 60-59
13. અપૂર્વકરણના 5મા ભાગે	M. 59-58
14. અપૂર્વકરણના 6ઠા ભાગે	N. 58-57
15. અપૂર્વકરણના 7મા ભાગે	O. 59
16. અનિવૃત્તિકરણના 1લા ભાગે	P. 58
17. અનિવૃત્તિકરણના 2જા ભાગે	Q. 57
18. અનિવૃત્તિકરણના 3જા ભાગે	R. 56
19. અનિવૃત્તિકરણના 4થા ભાગે	S. 26
20. અનિવૃત્તિકરણના 5મા ભાગે	T. 23
21. સૂક્ષ્મ સંપરાય	U. 22
22. 11મુ ઉપશાંત મોહ	V. 21
23. 12મુ ક્ષીણ મોહ	W. 20
24. 13મુ સંયોગી કેવલી	X. 19
25. 14મુ અયોગી કેવલી	Y. 18
	Z. 17
	A1. 16
	B1. 1
	C1. 0

	D1. આ ગુણઠાણુ જ મનુષ્ય ગતિ માર્ગણામાં ન હોય.
--	--

5) કયા ગુણઠાણુ - દેવગતિમાં કેટલી કર્મપ્રકૃતિ બંધાય ?

1. ઓઘે	A. 120
2. 1લા મિથ્યાત્વે	B. 117
3. 2જા સાસ્વાદને	C. 104
4. 3જા મિશ્રે	D. 103
5. 4થા અવિરત સમ્યઞ્ચરિ	E. 101
6. 5મા દેશવિરતે	F. 100
7. 6ઠ્ઠા પ્રમત્તસંયતે	G. 96
8. 7 માં અપ્રમત્તસંયતે	H. 77
	I. 74
	J. 72
	K. 70
	L. 67
	M. 63
	N. 58-59
	O. આ ગુણઠાણુ જ દેવગતિ માર્ગણામાં ન હોય.

પ્ર.2 વ્યાખ્યા લખો. (30 ના 20 માર્ક)

1.) એકેન્દ્રિય	2.) પૃથ્વીકાય
3.) સત્ય વચનયોગ	4.) અસત્ય વચનયોગ
5.) સત્યાસત્ય(મિશ્ર) વચનયોગ	6.) અસત્ય-અમૃષા વચનયોગ
7.) ઔદારિક કાય યોગ	8.) વૈક્રિય મિશ્ર કાય યોગ

9.) आहारक मिश्र काय योग	10.) पुरुष वेद
11.) अनंतानुबंध कषाय	12.) मति ज्ञान
13.) श्रुत ज्ञान	14.) अवधि ज्ञान
15.) मनः पर्यव ज्ञान	16.) केवल ज्ञान
17.) विभंग ज्ञान	18.) सामायिक यारित्र
19.) छेदोपस्थापनीय यारित्र	20.) परिहार विशुद्धि यारित्र
21.) यथाभ्यात यारित्र	22.) शुक्ल लेश्या
23.) कृष्ण लेश्या	24.) अमव्य
25.) औपशमिक सम्यक्त्व	26.) क्षायोपशमिक सम्यक्त्व
27.) क्षायिक सम्यक्त्व	28.) संज्ञी
29.) अण्णाहारी	30.) वज्ररुषभनाराय संघयण
31.) हुंडक संस्थान	32.) उपघात नाम कर्म
33.) पराघात नाम कर्म	34.) आतप नाम कर्म
35.) उघोत नाम कर्म	36.) कार्मण काय योग
37.) लोमाहार	38.) ओजाहार
39.) गति त्रस	

પ્ર.3 પ્રશ્નોના સંક્ષેપથી ઉત્તર લખો. (12 ના 12 માર્ક)

- 1.) ત્રીજા કર્મગ્રંથનો મુખ્ય વિષય શું છે ? શા માટે ?
- 2.) જ્ઞાન વગેરે માર્ગણામાં તે જ્ઞાનના પ્રતિપક્ષી એટલે વિરોધી એવા અજ્ઞાન વગેરેનું ગ્રહણ શા માટે કર્યું છે?
- 3.) 1 થી 3 નરકના જીવો બીજે સાસ્વાદન ગુણસ્થાન કે નપુંસક ચતુષ્ક વિના 96 કર્મપ્રકૃતિને બાંધે છે. એ કહ્યું છે તો નપુંસક ચતુષ્કથી કઈ 4 પ્રકૃતિ લેવી ?
- 4.) “સ્યણુવ્વ સળંકુમારાઙ્ગ” એટલે “સનતકુમારાદિ 3 થી 7 દેવલોકના દેવો રત્નપ્રભાની જેમ કર્મપ્રકૃતિને બાંધે છે.” એ પ્રમાણે શા માટે કહ્યું છે એટલે 1લા અને 2જા દેવલોકથી જુદો બંધ શા માટે કહ્યો ?
- 5.) “આણ્યાઈ ઉજ્જોય ચઝરહિયા” એટલે “આનતાદિ દેવો ઉઘોત ચતુષ્ક રહિત બંધ કરે છે.” એ પ્રમાણે શા માટે કહ્યું છે? ઉઘોત ચતુષ્કથી કઈ 4 પ્રકૃતિ લેવી ?
- 6.) પાંચ અનુત્તર દેવો ઓઘે કેટલી પ્રકૃતિ બાંધે છે ? શા માટે ?
- 7.) સાત નરકમાંથી કઈ કઈ નરકના જીવો તીર્થંકર નામ કર્મ બાંધતા નથી ? શા માટે ?
- 8.) સાતમી નરકનો જીવ 4 થા ગુણઠાણે મનુષ્યનુ આયુષ્ય બાંધે કે નહિ ? શા માટે ?
- 9.) ઉપશમ સમ્યક્ત્વ માર્ગણામાં જીવ 4થે અને 5મે ગુણઠાણે કયુ આયુષ્ય બાંધે ? શા માટે ?
- 10.) પર્યાપ્ત તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય જીવ 4 થે ગુણઠાણે તીર્થંકર નામ કર્મ બાંધે કે નહિ ? શા માટે ?
- 11.) ભવનપતિ, વ્યંતર, જ્યોતિષ અને વૈમાનિક આ ચાર નિકાયના દેવોમાંથી કઈ નિકાયના દેવો તીર્થંકર નામ કર્મ બાંધતા નથી ? શા માટે ?
- 12.) એકેન્દ્રિય, પૃથ્વીકાય, અપકાય, વનસ્પતિકાય અને વિકલેન્દ્રિય આ સાત માર્ગણાઓમાં કેટલાક આચાર્યો સાસ્વાદન ગુણઠાણે 96 ને બદલે 94 કર્મ પ્રકૃતિ બંધાય છે. એવું શા માટે કહે છે ?
- 13.) તેઉકાય અને વાઉકાયના જીવો દેવત્રિક, વૈકિયદ્વિક, નરકત્રિક, મનુષ્યત્રિક અને ઉચ્ચગોત્ર કર્મ શા માટે બાંધતા નથી ?
- 14.) કાર્મણ કાય યોગ માર્ગણામાં કયા કયા આયુષ્ય બંધાય ? શા માટે ?

- 15.) આહારક મિશ્ર કાયયોગ માર્ગણામાં કયા કયા ગુણઠાણા હોય છે? શા માટે ?
- 16.) પરિહાર વિશુદ્ધિ ચારિત્ર માર્ગણામાં કયા કયા ગુણઠાણા હોતા નથી ? શા માટે ?
- 17.) ક્ષાયોપશમિક સમ્યક્ત્વ માર્ગણામાં કયા કયા ગુણઠાણા હોતા નથી ? શા માટે ?
- 18.) 62 માંથી કઈ કઈ માર્ગણામાં તીર્થકર નામ કર્મનો બંધ થાય ?

પ્ર.4 (8 માર્ક)

- 1.) 62 માર્ગણામાંથી આપનો સમાવેશ કઈ કઈ માર્ગણામાં થાય ? શા માટે એટલે કઈ અપેક્ષાએ તે અપેક્ષા સહિત લખો.
- 2.) 14 ગુણઠાણાનુ વર્ણન લખો.

